

SOCIALE FORHOLD, SUNDHED OG RETSVÆSEN

2012:7 • 30. august 2012

Den sociale ressourceopgørelse for ældreområdet april 2011

Resumé: I april 2011 rådede kommunerne over 81.300 pleje- og ældreboliger til ældre og 5.400 til personer med nedsat funktionsevne. I alt blev der i 2011 leveret hjemmehjælp i 1.405.000 timer pr. uge fordelt på 209.100 personer. Heraf var 165.900 personer omfattet af reglerne om frit valg og 43.200 personer boede på plejehjem og i plejeboliger (ikke omfattet af frit valg). Af de 1.405.000 timer var 1.225.300 til personlig pleje og 179.700 til praktisk hjælp. 106.400 personer sagde ja til at modtage forebyggende hjemmebesøg i 2011 og antallet af gennemførte besøg var 114.400. Det samlede personaleforbrug til omsorg og pleje i 2011 svarede til 108.300, opgjort som fuldtidsbeskæftigede. Heri indgår personale hos private leverandører, som er opgjort til 3.500 fuldtidsbeskæftigede.

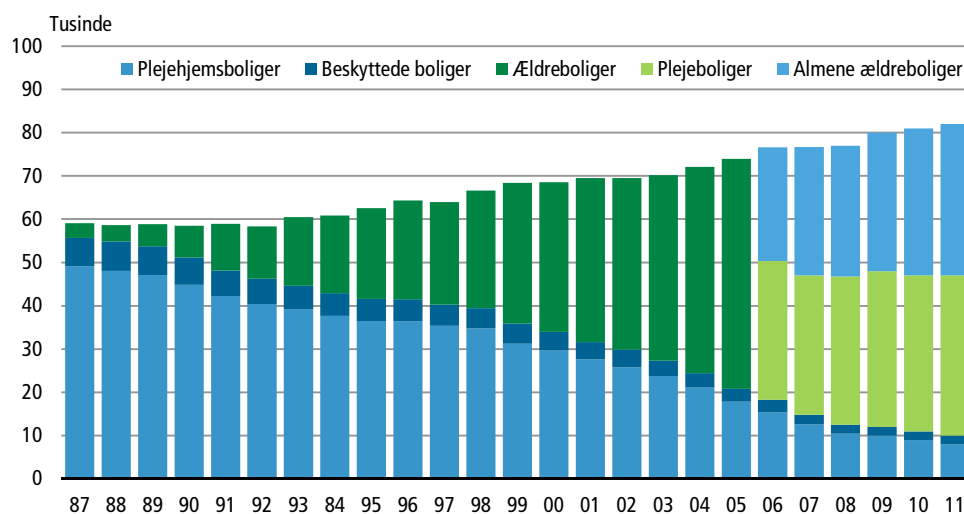
Kort om statistikken: Den årlige sociale ressourceopgørelse omfatter belægnings-, plads- og personaleforhold ved sociale institutioner/tilbud samt sociale og sundhedsmæssige serviceydelser mv., der administreres af kommuner og regioner. Statistikken omfatter både ældre og handicappede, da pleje- og ældreboliger i et vist omfang bebos af handicappede. Hjemmehjælp gives også til handicappede, trafikofre mv. Oplysningerne fremkommer ved indberetninger fra kommunerne ved hjælp af blanketter og brug af registerdata mv. I denne offentliggørelse anvendes tillige oplysninger fra Ældredokumentation, dvs. det nationale dokumentationsprojekt på ældreområdet.

Pleje- og ældreboliger

Tre centrale opgørelser

På ældreområdet er der tre centrale opgørelser: Pleje- og ældreboliger, hjemmehjælp og personale, der belyser forholdene for både ældre og handicappede. Opgørelserne omfatter endvidere bl.a. frit valg, midlertidig hjemmehjælp, madservice, forebyggende hjemmebesøg, plejevederlag og andre servicetilbud til ældre.

Figur 1. Pleje- og ældreboliger. 1987-2011

Anm.: Fra og med 2006 er ældreboliger opdelt i plejeboliger og almene ældreboliger. For 2009 er friplejeboliger lagt ind under plejeboliger i figuren, se oversigtstabel 1.

DANMARKS
STATISTIK

81.300 pleje- og ældreboliger for ældre

I april 2011 fandtes der 81.300 boliger for ældre – et fald på 800 siden april 2010, jf. *oversigtstabel 1*. En del af faldet på de 800 boliger kan skyldes, at kommunerne er blevet bedt om at skelne mellem boliger for ældre og boliger for personer med nedsat funktionsevne. Fra 2010 til 2011 er der blevet 2.300 flere pleje- og ældreboliger for personer med nedsat funktionsevne og tilsammen er der dermed tale om en stigning på 1.500 pleje- og ældreboliger.

22.200 flere pleje- og ældreboliger end i 1987

I 1987 vedtog Folketinget ældreboligloven, hvor der blev stoppet for plejehjemsbyggeri. Siden da er der kommet flere ældreboliger og færre plejehjemsboliger. Det samlede antal boliger for ældre er 22.200 større end i 1987. Dertil kommer 5.400 pleje- og ældreboliger for personer med nedsat funktionsevne.

Oversigtstabel 1.

Pleje- og ældreboliger – fortrinsvis til ældre. 1987-2011

	1987	1990	1995	2000	2005	2009	2010	2011
I alt	59 039	58 467	62 561	68 559	73 916	78 963	82 059	81 258
Plejehjemsboliger	49 088	44 847	36 468	29 685	17 819	9 436	8 761	7 546
Beskyttede boliger	6 595	6 315	5 108	4 274	3 016	1 824	1 804	1 507
Ældreboliger	3 356	7 305	20 985	34 600	53 081	...	...	...
Plejeboliger	...	...	...	...	...	35 575	36 449	36 521
Friplejeboliger	...	...	...	...	...	320	547	447
Almene ældreboliger	...	...	...	...	...	31 808	34 498	35 237

Anm.: Fra og med 2006 er ældreboliger opdelt i plejeboliger og almene ældreboliger. Ustøttede plejeboliger er indtil 2005 med i ældreboliger og fra 2006 med i plejeboliger.

Nybyggeri og ombygning

Nye pleje- og ældreboliger opstår dels ved nybyggeri og dels ved, at bestående plejehjem og beskyttede boliger ombygges. Siden 1987 er der i alt oprettet 71.800 pleje- og ældreboliger. Heraf er de 3.400 boliger eksisterende kommunale pensionistboliger og lignende, som ved vedtagelsen af ældreboligloven i 1987 med det samme blev omdannet til at være ældreboliger. Antallet af plejehjemsboliger og beskyttede boliger er faldet med hhv. 41.500 og 5.100 siden 1987.

Seks slags pleje- og ældreboliger

Der findes i alt seks slags boliger for ældre i oversigtstabel 1. Plejehjemsboliger og beskyttede boliger er oprettet efter den sociale lovgivning og kan kort beskrives således:

- *Plejehjemsboliger* findes på ældreinstitutioner, hvor der er fast tilknyttet personale og serviceareal
- *Beskyttede boliger* findes ligeledes på ældreinstitutioner. Der er fast tilknyttet personale og serviceareal til nogle beskyttede boliger, mens der i andre er etableret nødkald m.v.

Plejeboliger og almene ældreboliger er oprettet efter loven om almene boliger, oprindeligt ældreboligloven af 1987 og kan forklares på denne måde:

- *Ældreboliger* (opgjort til og med 2005) er plejeboliger og almene ældreboliger, se definitioner nedenfor.
- *Plejeboliger* er ældreboliger, hvor der er fast tilknyttet personale og serviceareal. Plejeboliger kan siges at være afløseren for plejehjem.
- *Almene ældreboliger* er indrettet, så de er egnede som bolig for ældre og handicappede, men der er ikke fast tilknyttet personale og serviceareal.

Friplejeboliger er oprettet efter lov om friplejeboliger og om dem gælder det:

- *Friplejeboliger* er udlejningsboliger for personer med omfattende behov for service og pleje. Friplejeboliger har tilknyttet personale og serviceareal og er uden for den kommunale boligforsyning.

<i>Flere ældreboliger, men færre plejehjemsboliger og beskyttede boliger</i>	Ud af de i alt 81.300 pleje- og ældreboliger er der 36.500 plejeboliger og 35.200 almene ældreboliger og 400 friplejeboliger. Til og med 2005 blev de to boligformer opgjort samlet som <i>ældreboliger mv.</i> Antallet af disse steg tilsammen med 800 fra april 2010 til april 2011. I samme periode faldt antallet af plejehjemsboliger og beskyttede boliger med 1.500. Der er nu 7.500 plejehjemsboliger og 1.500 beskyttede boliger.
<i>88 pct. af alle pleje- og ældreboliger har eget toilet og bad</i>	Det samlede antal plejeboliger er 36.500, mens der er 35.200 almene ældreboliger, 7.500 plejehjemsboliger, 1.500 beskyttede boliger og 400 friplejeboliger. Plejeboliger udgør dermed 45 pct. og de almene ældreboliger 43 pct. Alle plejeboliger og almene ældreboliger er for at kunne opfylde kravene i lovgivningen om almene boliger enten opført efter 1987 eller moderniseret, idet de fx skal have eget toilet og bad. Almene ældreboliger har også eget køkken eller køkkenniche.
<i>Nybyggeri eller ombygning</i>	Plejeboliger og almene ældreboliger opstår dels ved nybyggeri og dels ved, at bestående plejehjem og beskyttede boliger moderniseres, således at boligerne er tidssvarende.
<i>Pleje- og ældreboliger for personer med nedsat funktionsevne</i>	Danmarks Statistik indsamler fra og med 2010 også oplysninger om pleje- og ældreboliger, hvor målgruppen er 'handicappede', dvs. personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Disse boliger er især tidligere botilbud efter § 107 og 108 i den sociale servicelov. Disse pleje- og ældreboliger er omdannede botilbud eller nyopførte boliger efter almenboliglovens §§ 105/115, hvor beboerne evt. får socialpædagogisk bistand efter § 85. Der er 4.200 plejeboliger og 1.200 almene ældreboliger til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Disse tal skal tages med forbehold, da nogle kommuner ikke har lavet denne opdeling og boligerne således i disse kommuner stadig er medtalt som boliger for ældre.
<i>Flest permanente boliger</i>	Størsteparten af pleje- og ældreboligerne er permanente boliger. Det er i alt 72.700, jf. <i>oversigtstabel 2</i> . 2.900 boliger er forbeholdt til midlertidigt ophold/aflastning. Disse boliger disponeres typisk til udefra kommende borgere i kommunen, som har brug for et midlertidigt ophold, fordi de fx ikke kan klare sig i eget hjem i en periode eller netop er blevet udskrevet fra et sygehusophold. 5.600 boliger er placeret i skærmet enhed for demente.

Oversigtstabel 2.

Pleje- og ældreboliger fordelt på boligtype. 2011

	Boliger i skærmet enhed for demente	Permanente boliger	Boliger til midlerti- digt ophold / aflastning	I alt
I alt	5 639	72 671	2 948	81 258
Plejehjem	780	5 621	1 145	7 546
Beskyttede boliger	-	1 507	-	1 507
Plejeboliger	4 826	29 903	1 792	36 521
Friplejeboliger	26	421	-	447
Almene ældreboliger	7	35 219	11	35 237

<i>Boliger kan skifte kategori</i>	Udover ændringer på grund af lovgivningsmæssige forhold kan organisatoriske ændringer påvirke tallene i de enkelte kommuner. Således kan ændringer i omfanget af døgnvagt, servicepakke, fællesfaciliteter mv. føre til, at en gruppe boliger skifter kategori.
<i>Betydelige udsving</i>	Nogle kommuner indberetter betydelige udsving mellem boligkategorier fra år til år og opgørelsen er derfor forbundet med en vis usikkerhed.

Beboere i pleje- og ældreboliger

77.400 bor i pleje- og ældreboliger

Antallet af boliger og antallet af beboere kan ikke uden videre sammenlignes, da de opgøres på forskellig måde. Boliger opgøres af den kommune, der ejer, driver eller har overenskomst med bebyggelsen/centeret. Derimod opgøres antal beboere i visiterede boliger af den kommune, der betaler/visiterer uanset om boligen drives af egen kommune eller fremmed kommune. I alt bor der 77.400 i pleje- og ældreboliger. Som nævnt ovenfor er der i alt 81.300 pleje- og ældreboliger.

Ubeboede boliger og boliger med to beboere

Som årsag til, at antal boliger er større end antal beboere kan nævnes, at nogle af de 2.900 boliger til midlertidigt ophold/aflastning kan være ubenyttede på tællingstidspunktet og at permanente boliger og boliger til demente kan være midlertidigt ubeboede efter dødsfald, fraflytning eller på grund af ombygning. I nogle kommuner kan der være ledige boliger fx for at kunne overholde plejeboliggarantien. Det må omvendt nævnes, at der i nogle boliger kan bo to personer. Endelig er begge opgørelser forbundet med en vis usikkerhed.

61 pct. af beboerne er i alderen 80 år og derover

I *oversigtstabel 3* ses aldersfordelingen på beboere i ældre- og plejeboliger. Antallet af beboere i pleje- og ældreboliger er 77.400. I alt bor 7.200 i plejehjemsboliger, 1.400 i beskyttede boliger, 34.700 i plejeboliger, 33.700 i almene ældreboliger samt 400 i friplejeboliger. Det ses bl.a., at aldersgrupperne 80-84 år, 85-89 år samt 90 år og derover ifølge sagens natur dominerer, idet tilsammen 47.400 er i alderen 80 år og derover. Det svarer til 61 pct. af det samlede antal beboere. Der er forholdsvis flest ældre (80 år og derover) på plejehjem med 71 pct. og i plejeboliger med 70 pct., mens der er relativt færrest i beskyttede boliger med 62 pct. og i almene ældreboliger med 50 pct. Blandt de ca. 400 beboere i friplejeboliger er 68 pct. i alderen 80 år og derover.

Oversigtstabel 3.

Beboere i pleje- og ældreboliger. 2011

	Under 40 år	40- 59 år	60- 64 år	65- 66 år	67- 74 år	75- 79 år	80- 84 år	85- 89 år	90 år +	I alt
	— antal —									
I alt	789	4 196	3 020	1 878	9 960	10 136	14 653	16 784	16 001	77 417
Plejehjem	11	163	165	163	775	782	1 360	1 716	2 034	7 169
Beskyttede boliger	14	90	69	31	186	151	202	308	373	1 424
Plejeboliger	57	971	950	604	3 621	4 149	6 756	8 563	9 039	34 710
Friplejeboliger	2	25	10	7	40	50	64	79	138	415
Almene ældreboliger	705	2 947	1 826	1 073	5 338	5 004	6 271	6 118	4 417	33 699

6 pct. af beboerne er under 60 år

5.000 beboere er under 60 år. Beboerne i denne yngre aldersklasse udgør dermed 6,4 pct. af samtlige beboere. 73 pct. af denne yngre aldersklasse bor i almene ældreboliger og her udgør de 11 pct. af det samlede antal beboere. At forholdsvis flere i denne aldersgruppe bor i almene ældreboliger end i de andre boligformer, hænger sammen med, at en stor andel af disse boliger er nyopførte eller renoverede og dermed bedre indrettet til fx fysisk handicappede, trafikofre, hjerneskadede mv. Derudover har de almene ældreboliger i en vis udstrækning erstattet botilbud for voksne handicappede.

I pleje- og ældreboliger for personer med nedsat funktionsevne bor 4.900, heraf 3.700 i plejeboliger og 1.200 i almene ældreboliger. 75 pct. af beboerne er under 60 år. Ser man på alle pleje- og ældreboliger under ét, er der således 8.700 beboere under 60 år.

Mere end 41 pct. af de ældre over 90 år bor i pleje- og ældreboliger

Oversigtstabel 4 viser andelen af befolkningen (over 75 år), der bor i pleje- eller ældreboliger mv. 16.000 beboere i pleje- og ældreboliger er 90 år og derover. Det svarer til 41,4 pct. af hele aldersgruppen, der udgør 38.600. Ud af i alt 72.900 personer i alderen 85-89 år bor 16.800 i pleje- og ældreboliger. Disse beboere udgør 23,0 pct. af befolkningen i denne aldersgruppe.

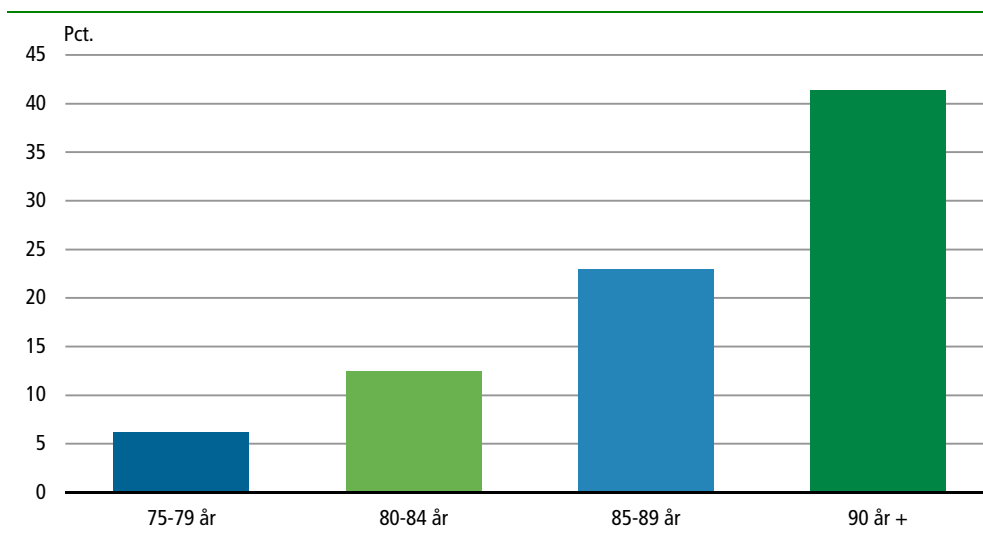
Oversigtstabel 4. Andel af befolkningen, der bor i pleje- og ældreboliger (75 år og derover). 2011

	75-79 år	80-84 år	85-89 år	90 år +
	pct.			
Befolkningen i pågældende alder	6,2	12,5	23,0	41,4

Stigende med alderen

Det fremgår, at andelen af befolkningen, der bor i ældre- og plejeboliger, er stærkt stigende med alderen. Således bor fx 6,2 pct. af de 75-79 årige, 12,5 pct. af de 80-84 årige og 23,0 pct. af de 85-89 årige i disse boliger, mens dette som nævnt er tilfældet for 41,4 pct. af den del af befolkningen, der er 90 år og derover.

Figur 2. Andel af befolkningen, der bor i pleje- og ældreboliger (75 år og derover). 2011

Beboernes fordeling på køn*Flest kvinder i pleje- og ældreboliger*

For alle pleje- og ældreboliger under ét er 67 pct. af beboerne kvinder og 33 pct. mænd. Som det fremgår af *oversigtstabel 5*, er der kun ganske små forskelle i kønsfordelingen på de forskellige arter af pleje- og ældreboliger. At der er en lidt større andel af kvinder blandt beboerne på plejehjem og en lidt mindre andel af kvinder i almene ældreboliger, hænger antagelig sammen med forskelle i aldersfordelingen, idet der som nævnt ovenfor er forholdsvis flest ældre på plejehjem og forholdsvis færrest ældre i almene ældreboliger.

Oversigtstabel 5. Beboernes fordeling på køn i pleje- og ældreboliger. 2011

	Mænd	Kvinder
	pct.	
I alt	33,0	67,0
Plejehjem	31,0	69,0
Beskyttede boliger	29,6	70,4
Plejeboliger	31,6	68,4
Friplejeboliger	34,2	65,8
Almene ældreboliger	35,0	65,0

Ventetid på plejebolig

I to kommuner var ventetiden i 2011 mere end to måneder

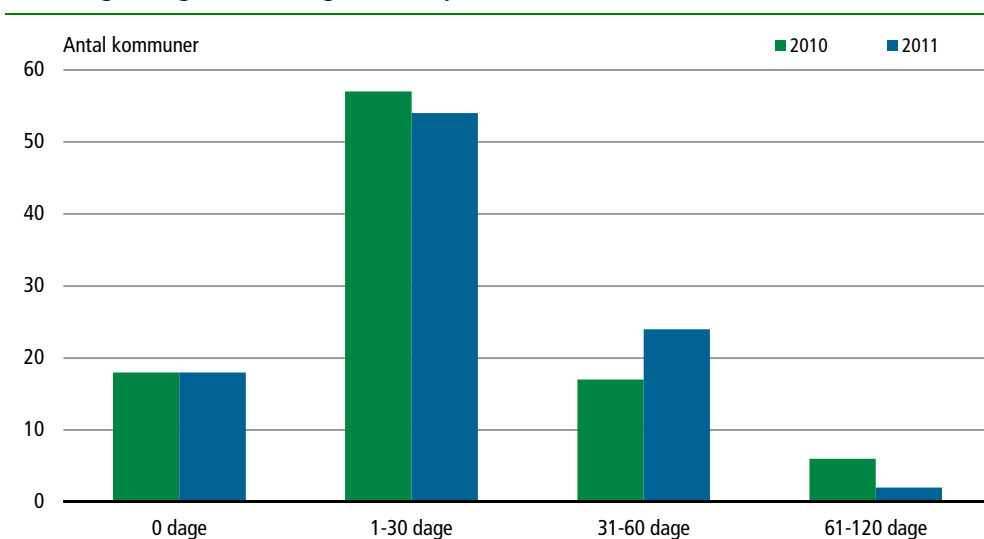
I to kommuner var den gennemsnitlige ventetid på plejeboliger på den såkaldte generelle venteliste i 2011 mere end to måneder. Det er en forbedring i forhold til 2010, hvor ventetiden i seks kommuner var over dette niveau. I atten kommuner var der ingen ventetid, mens der i 54 kommuner var en ventetid på under én måned. 24 kommuner havde en ventetid på mellem 31 og 60 dage.

Ventetiden steget i hver anden kommune

I forhold til 2010 er ventetiden faldet i 38 kommuner, men steget i 48 kommuner. I de restende tolv kommuner er ventetiden på samme niveau som sidste år. Borgere over 67 år, som af kommunen er blevet visiteret til en plejehjemsplads eller -bolig, og som fravælger muligheden for at foretage et frit valg, optages på en såkaldt "generel venteliste". Listen er omfattet af en ventetidsgaranti på 60 dage, og hvis borgeren afslår et tilbud på en plejebolig, påbegyndes en ny 60-dagesperiode.

Den gennemsnitlige ventetid i kommunen gælder kun for de personer, der er blevet visiteret gennem den generelle venteliste. Den gennemsnitlige ventetid på denne liste beregnes på baggrund af de personer, som i året løb har fået tildelt en bolig, uanset hvornår de er blevet visiteret. I 2011 fik 4.940 ældre borgere, der var optaget på den generelle venteliste, en plejebolig. Det er en stigning i forhold til 2010, hvor 4.569 ældre valgte at få en bolig gennem den generelle venteliste.

Figur 3. Fordelingen af gennemsnitlig ventetid på antal kommuner. 2011

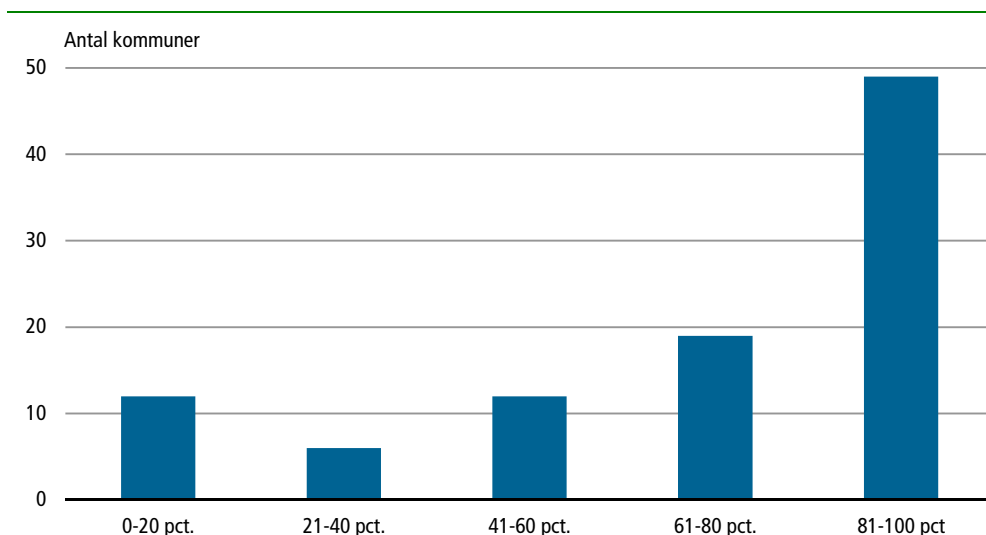
Frit plejeboligvalg og ventetidsgaranti

Ældre, der har valgt at benytte sig af det frie plejehjemsboligvalg, er ikke omfattet af en ventetidsgaranti. Personer under 67 år med varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne er heller ikke omfattet af plejeboliggarantien. I flere kommuner fravælger borgerne helt den generelle venteliste og ønsker udelukkende frit plejeboligvalg. I tolv kommuner ønskede alle ældre borgere at foretage frit boligvalg i 2011, og der var derfor ingen borgere på den generelle venteliste. I 38 kommuner lå andelen af borgere, der ønskede frit boligvalg, mellem 81 og 99 pct. I tolv kommuner var andelen af ældre, der ønskede frit plejeboligvalg, på under 20 pct. I alt var der 12.253 borgere, som ønskede frit plejeboligvalg. Det er således tre ud af fire ældre borgere (71 pct.), der benytter sig af selv at vælge bolig.

Ældredokumentation

Oplysninger om ventetid på plejebolig indgår i Ældredokumentation, dvs. det nationale dokumentationsprojekt på ældreområdet. Det frie valg af plejeboliger beregnes som et forhold mellem dem, der i kommunen vælger det frie plejeboligvalg, og samtlige personer i kommunen, der er opført på en visiteret plejeboligventeliste.

Figur 4. Andel af personer, der vælger det frie plejeboligvalg, opdelt på antal kommuner. 2011

Hjemmehjælp

Varig hjælp efter ordningen med frit valg

<i>Frit valg af leverandør</i>	Størsteparten af hjemmehjælpsmodtagerne kan frit vælge privat eller kommunal leverandør ifølge lov om social service. Det gælder beboere i eget hjem og beboere i almene ældreboliger mv. Derimod er der som udgangspunkt ikke frit valg for beboere på plejehjem, lejere i plejeboligbebyggelser og lejere i tilsvarende boligenheder. I dette og de næste to afsnit omtales alene ordningen med frit valg. Derefter omtales hjemmehjælp til beboere på plejehjem og i plejeboliger (ikke frit valg).
<i>Ældredokumentation</i>	Tallene om hjemmehjælp er fra og med 2008 baseret på digitale indberetninger på personniveau fra kommunernes omsorgsjournaler (EOJ). Oplysningerne indsamles som led i Ældredokumentation, dvs. det nationale dokumentationsprojekt på ældreområdet. Denne indberetningsform har medført en kvalitetsforbedring i forhold til tidligere års statistikker om hjemmehjælp, der var baseret på summariske skema-indberetninger. Tal for hele landet er for 2011 fremkommet ved beregning på baggrund af tal fra de 92 kommuner, samt tal for 2010 for de seks kommuner der mangler.
<i>165.900 får hjemmehjælp efter reglerne om frit valg</i>	I 2011 modtog 165.900 personer, som boede i eget hjem, varig hjemmehjælp, <i>jf. oversigtstabel 6</i> . Det er et fald på 6 pct. i forhold til året før, hvor tallet var 177.000 personer. Hver uge blev der i gennemsnit i ældreomsorgen ydet hjælp i 590.000 timer. Dette er et fald på 10 pct. i forhold til 2010, hvor tallet var 656.000 timer.
<i>De fleste får mindre end to timers hjælp</i>	De fleste hjemmehjælpsmodtagere får mindre end to timers hjælp om ugen. Det er også blandt modtagerne af lidt hjælp, at der har været det største fald i antal af modtagere. I 2011 modtog 105.000 borgere hjælp under to timer, hvilket udgør 64 pct. af alle modtagere. I 2010 var antallet 111.000 borgere. 5.000 hjemmehjælpsmodtagere får mere end 20 timers hjælp om ugen, et fald på hele 14 pct. i forhold til de 5.800 modtagere året før. Opgørelsen angår visiterede timer.
<i>Niveauet for hjælp varierer med alderen</i>	Det ses i <i>oversigtstabel 6</i> , at niveauet for hjælp varierer med alderen. Generelt får 64 pct. af hjemmehjælpsmodtagerne efter fritvalgsordningen hjælp under 2 timer om ugen. I samtlige aldersgrupper fra "Under 65 år" til "80-84-årige" er der forholdsvis flere, der får hjælp under 2 timer om ugen, mens der i de to ældste aldersgrupper – "85-89 år" og "90 år og derover" – er forholdsvis færre, henholdsvis 62 pct. og 49 pct. Blandt de personer, der får hjælp i mere end 20 timer om ugen, er der blandt de tre yngre aldersgrupper forholdsvis flere modtagere og især for den allerældste aldersgruppe "90 år og derover" ligeledes forholdsvis flere modtagere. Dermed kan man sige, at de yngste og de ældste får mest hjælp. Disse forskelle belyses også nedenfor i

teksten til *oversigtstabel 9*. Hvor stor en andel af de enkelte aldersgrupper, der får hjælp, når de personer, der ikke er omfattet af frit valg, er medregnet, omtales nedenfor i tilslutning til *oversigtstabel 14*.

Oversigtstabel 6. Modtagere af varig hjemmehjælp (frit valg) fordelt på timer pr. uge og alder. 2011

	Under 2 timer	2-3,9 timer	4-7,9 timer	8-11,9 timer	12-19,9 timer	20 timer +	I alt
	antal						
I alt	105 360	20 007	19 457	8 909	7 099	5 028	165 861
Under 65 år	16 977	2 700	2 320	990	891	1 099	24 977
65-66 år	2 816	494	490	211	171	166	4 348
67-69 år	4 833	916	849	350	299	248	7 494
70-74 år	10 193	1 773	1 639	725	593	451	15 374
75-79 år	16 623	2 745	2 520	1 086	837	601	24 412
80-84 år	22 148	3 813	3 702	1 628	1 189	770	33 249
85-89 år	20 368	4 180	4 148	1 914	1 425	786	32 820
90 år +	11 402	3 387	3 791	2 006	1 694	908	23 187

Anm.: Grundlaget for opgørelsen er månedlige digitale indberetninger fra kommunerne. Der er varierende dækning af månederne kommunerne imellem. Antal modtagere er derfor opgjort som et gennemsnit for de måneder som den enkelte kommune har indsendt. I 2011 har 6 kommuner ikke indsendt oplysninger, og de optræder som uoplyst. Tal for hele landet er fremkommet ved beregning på baggrund af tal fra de 92 kommuner, samt tal for 2010 for de 6 kommuner, der mangler.

Hjælpens art

Personlig pleje og praktisk hjælp

Hjemmehjælpsmodtagere i eget hjem, herunder almene ældreboliger, kan opdeles i:

- modtagere, der udelukkende får personlig pleje
- modtagere, der udelukkende får praktisk hjælp og
- modtagere, der får begge former for hjælp.

Praktisk hjælp omfatter rengøring, indkøb og tøjvask. Al anden hjælp regnes som personlig pleje. Der kan ikke deles yderligere op i hjælpens art.

Flest kvinder

I alt får 165.900 personer varig hjemmehjælp efter reglerne om frit valg, hvoraf 113.100 er kvinder, mens 52.800 er mænd, jf. *oversigtstabel 7*. Kvinderne udgør dermed 68 pct. af modtagerne af hjemmehjælp. 81.000 personer får udelukkende praktisk hjælp svarende til 49 pct., dvs. næsten halvdelen af modtagerne. Et langt mindre antal på 17.600 personer modtager udelukkende personlig pleje, svarende til 10,6 pct. af modtagerne, mens de resterende 67.200 – eller 40,5 pct. – får både personlig pleje og praktisk hjælp.

Oversigtstabel 7. Modtagere af hjemmehjælp (frit valg) fordelt på køn og art. 2011

	Mænd	Kvinder	I alt
	antal		
I alt	52 786	113 075	165 861
Udelukkende personlig pleje	9 205	8 421	17 626
Udelukkende praktisk hjælp	23 685	57 333	81 017
Både personlig pleje og praktisk hjælp	19 896	47 321	67 217

Anm.: Jf. Anm.: i oversigtstabel 6.

Beboere i eget hjem får i snit 3,6 timers hjælp om ugen

Hjemmehjælpsmodtagere i eget hjem, herunder ældreboliger mv. får gennemsnitligt hjælp i 3,6 timer om ugen, jf. *oversigtstabel 8*. For personer, der modtager personlig pleje, er den gennemsnitlige tid pr. uge 5,6 og for personer, der får praktisk hjælp, er den gennemsnitlige tid pr. uge 0,8. Antal timer er den visiterede tid.

Oversigtstabel 8.

Visiterede timer til varig hjemmehjælp (frit valg), ugentligt gennemsnit pr. modtager. 2011

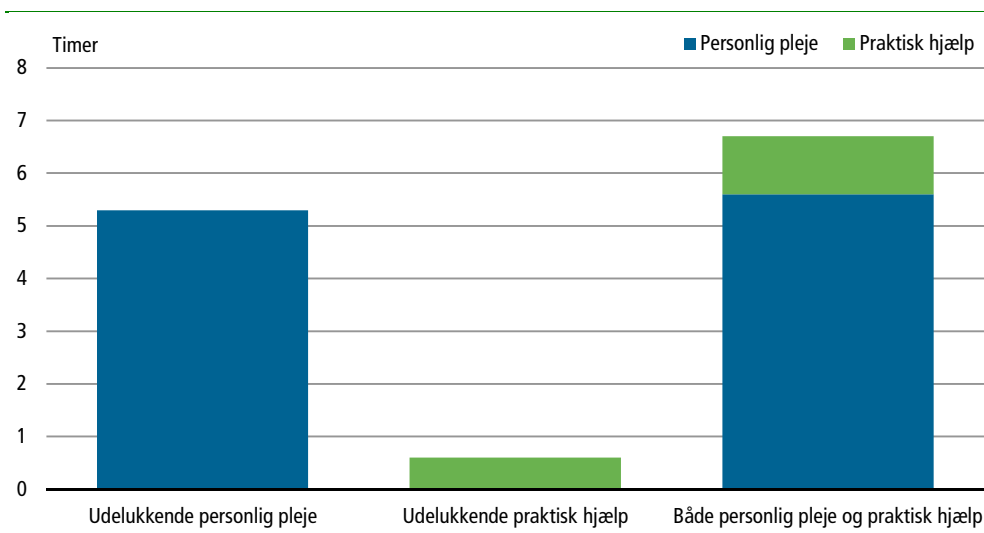
	Personlig pleje	Praktisk hjælp	I alt
	antal timer pr. uge		
Gennemsnit	5,6	0,8	3,6
Udelukkende personlig pleje	5,3	-	5,3
Udelukkende praktisk hjælp	-	0,6	0,6
Både personlig pleje og praktisk hjælp	5,6	1,1	6,7

Anm.: De samlede gennemsnitstal (tallene 5,6, 0,8 og 3,6) er beregnet med antal modtagere af de tre former for hjælp som vægte.

6,7 timer om ugen i snit til dem, der både får personlig pleje og praktisk hjælp

Personer, der både får personlig pleje og praktisk hjælp, får i snit tildelt hjælp i 6,7 timer om ugen, heraf 5,6 til personlig pleje og 1,1 til praktisk hjælp. Personer, der udelukkende får personlig pleje, får i snit tildelt hjælp i 5,3 timer om ugen. Antallet af visiterede timer til personer, der udelukkende får praktisk hjælp, er i snit 0,6 om ugen.

Figur 5.

Visiterede timer til varig hjemmehjælp (frit valg), ugentligt gennemsnit pr. modtager. 2011

165.900 modtagere i eget hjem får hjælp 590.100 timer om ugen

Antal modtagere og antal visiterede timer pr. uge for de 165.900 beboere i eget hjem, der får varig hjemmehjælp, er belyst i *oversigtstabel 9*. Tallene er fordelt på hjælpens art og på modtagernes alder. I alt får de 165.900 modtagere efter frit-valgs-reglerne hjælp i 590.100 timer om ugen. Det fremgår bl.a., at 67.200 personer, der får begge former for hjælp, får 452.000 timer om ugen, heraf 378.900 til personlig pleje og 73.100 til praktisk hjælp.

De yngste og de ældste får mest hjælp

Niveauet for hjælp varierer en del med alderen, idet personer under 65 år og personer på 90 år og derover gennemsnitligt får lidt mere hjælp end personer i aldersgrupperne mellem 65 og 90 år. Grundene hertil kan være, at der blandt modtagere under 65 år formentlig er nogle meget plejekrævende, fx med baggrund i alvorlige fysiske handicap, ligesom der er god grund til at tro, at personer på 90 år og derover i almindelighed har brug for mere personlig pleje og praktisk hjælp end andre i kraft af den fremskredne alder. Tendensen er tydeligst for de personer, der både får personlig pleje og praktisk hjælp.

17.600 får udelukkende personlig pleje og 81.000 får udelukkende praktisk hjælp

17.600 personer i eget hjem får udelukkende personlig pleje og de får i alt 93.400 timer, dvs. 5,3 timer om ugen. Blandt beboere i eget hjem er der en stor gruppe, der udelukkende får praktisk hjælp. I alt udgør de 81.000 og de får tilsammen 44.800 timer om ugen. Gennemsnittet er dermed 0,6 timer om ugen.

Oversigtstabel 9. Modtagere og visiterede timer pr. uge (frit valg). 2011

	Antal personer	Personlig pleje	Praktisk hjælp	I alt
	antal	visiterede timer pr. uge		
I alt	165 861	472 265	117 878	590 144
Under 65 år	24 977	79 646	18 876	98 522
65-66 år	4 348	13 077	3 140	16 217
67-69 år	7 494	21 733	5 147	26 880
70-74 år	15 374	40 765	10 105	50 870
75-79 år	24 412	57 868	15 094	72 962
80-84 år	33 249	80 020	21 970	101 990
85-89 år	32 820	88 308	23 472	111 780
90 år +	23 187	90 849	20 074	110 923
Udelukkende personlig pleje	17 626	93 380	-	93 380
Under 65 år	3 563	26 288	-	26 288
65-66 år	646	3 540	-	3 540
67-69 år	1 030	5 923	-	5 923
70-74 år	2 044	10 330	-	10 330
75-79 år	2 823	13 444	-	13 444
80-84 år	3 232	14 517	-	14 517
85-89 år	2 656	11 567	-	11 567
90 år +	1 632	7 768	-	7 768
Udelukkende praktisk hjælp	81 017	-	44 804	44 804
Under 65 år	13 604	-	8 866	8 866
65-66 år	2 167	-	1 304	1 304
67-69 år	3 715	-	2 077	2 077
70-74 år	8 032	-	4 361	4 361
75-79 år	13 107	-	6 728	6 728
80-84 år	17 207	-	8 926	8 926
85-89 år	15 352	-	8 140	8 140
90 år +	7 833	-	4 402	4 402
Både personlig pleje og praktisk hjælp	67 217	378 886	73 075	451 960
Under 65 år	7 810	53 358	10 009	63 367
65-66 år	1 535	9 537	1 837	11 373
67-69 år	2 749	15 810	3 070	18 879
70-74 år	5 298	30 435	5 745	36 179
75-79 år	8 482	44 423	8 365	52 789
80-84 år	12 810	65 502	13 044	78 547
85-89 år	14 811	76 741	15 332	92 073
90 år +	13 723	83 081	15 673	98 753

67.200 får både personlig pleje og praktisk hjælp

Endelig gives der 452.000 timer til 67.200 personer, der får både personlig pleje og praktisk hjælp. Heraf var 378.900 timer til personlig pleje og 73.100 timer til praktisk hjælp. Det gennemsnitlige timetal er 6,7 pr. uge, som det fremgår af oversigtstabel 8.

Privat udført hjemmehjælp

34 pct. vælger hjemmehjælp fra privat leverandør

Blandt de modtagere af hjemmehjælp, der er omfattet af frit valg, får 34 pct. hjælp fra en privat leverandør. Det svarer til, at 56.700 personer modtager privat hjemmehjælp. Heraf modtager 18.900 personer også kommunal hjemmehjælp. 109.100 personer modtager alene kommunal hjemmehjælp.

Størst privat andel for praktisk hjælp

Det er først og fremmest i forbindelse med den praktiske hjælp, dvs. rengøring, indkøb og tøjvask, at der gøres brug af de private leverandører af hjemmehjælp. For de personer, der udelukkende modtager praktisk hjælp, bruger 45 pct. således helt eller delvist privat hjemmehjælp, jf. oversigtstabel 10. For personer, der udelukkende modtager personlig pleje, er andelen på 5 pct.

Oversigtstabel 10.

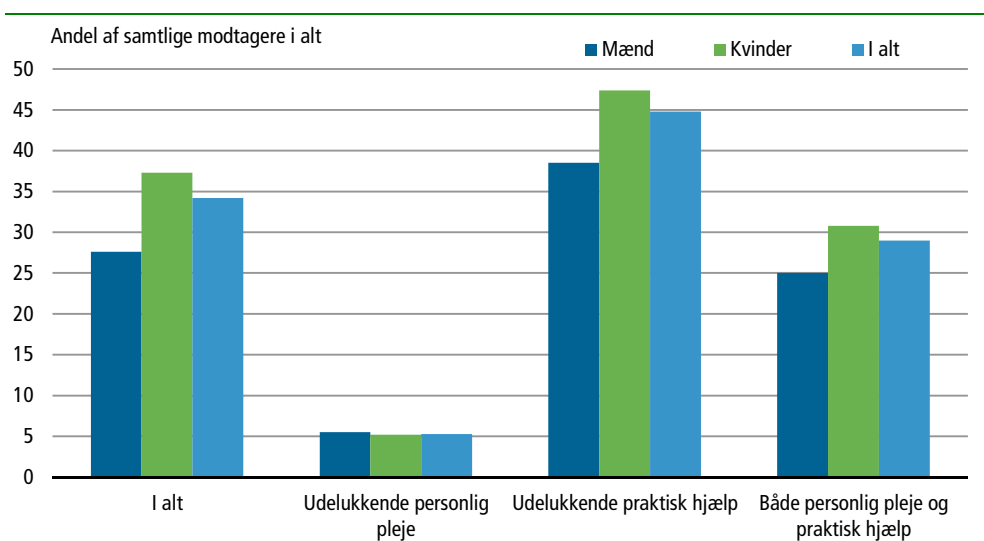
Andel, der vælger privat leverandør af hjemmehjælp (frit valg) fordelt på art og køn. 2011

	Mænd	Kvinder	I alt
	pct.		
I alt	27,6	37,3	34,2
Udelukkende personlig pleje	5,5	5,2	5,3
Udelukkende praktisk hjælp	38,5	47,4	44,8
Både personlig pleje og praktisk hjælp	25,0	30,8	29,0

Kvinderne er de flittigste brugere af privat hjemmehjælp

Der er forholdsvis flere kvinder end mænd, der gør brug af en privat leverandør. Således bruger 37 pct. af kvinderne privat hjælp, mens andelen for mændene er på 28 pct. For de personer, der udelukkende modtager personlig pleje, gælder dog, at forholdsvis lige mange mænd og kvinder benytter en privat leverandør.

Figur 6.

Andel der vælger privat leverandør af hjemmehjælp (frit valg) fordelt på art og køn. 2011**Hjemmehjælp til beboere på plejehjem og i plejeboliger (ikke frit valg)**

Ikke omfattet af frit valg

Som nævnt tidligere gælder reglerne om frit valg ikke for beboere på plejehjem og i plejeboliger. Dette afsnit handler udelukkende om denne gruppe. På baggrund af oplysninger fra 40 kommuner er der opregnet tal for hele landet. Som vægte er benyttet de tidligere nævnte oplysninger om antal plejehjemsboliger, beskyttede boliger og plejeboliger samt befolkningstal. I sagens natur skal disse tal derfor tolkes med forsigtighed.

43.200 på plejehjem og i plejeboliger får hjemmehjælp

I *oversigtstabel 11* er vist det samlede antal beregnede modtagere. 43.200 modtagere er der i alt. Heraf får størsteparten – 37.500 – både personlig pleje og praktisk hjælp, mens 4.900 udelukkende får personlig pleje og 900 udelukkende praktisk hjælp. Praktisk hjælp omfatter rengøring, indkøb og tøjvask. Al anden hjælp regnes som personlig pleje. Der kan ikke deles yderligere op i hjælpens art.

Flest kvinder

Af de 43.200 hjemmehjælpsmodtagere er 29.800 kvinder og 13.400 mænd. Andelen af kvinder er dermed 69 pct.

Oversigtstabel 11.

Modtagere af hjemmehjælp på plejehjem og i plejeboliger fordelt på køn og art. 2011

	Mænd	Kvinder	I alt
	antal		
I alt	13 445	29 752	43 197
Udelukkende personlig pleje	1 623	3 231	4 854
Udelukkende praktisk hjælp	309	547	856
Både personlig pleje og praktisk hjælp	11 512	25 974	37 487

Anm.: Antal kommuner der indberetter, er mangelfuldt. For 2011 er der dækning for 40 kommuner. Tal for hele landet er fremkommet ved opregning på baggrund af Danmarks Statistiks befolkningsregister og formodede plejehjem/-boliger. Tallene er behæftet med usikkerhed, da data afhænger af, om den enkelte kommune skifter omsorgssystem.

Fordeling på alder og køn

I *oversigtstabel 12* ses tillige fordelingen på alder og køn for modtagere af hjemmehjælp på plejehjem og i plejeboliger. Som ventet, er en forholdsvis stor andel af modtagerne i alderen 90 år og derover. Det gælder 18 pct. af mændene, 35 pct. af kvinderne og 30 pct. generelt. Mænd udgør størsteparten af modtagerne under 70 år, mens der omvendt er flest kvinder i alle aldersgrupper over 70 år. Det ses også, at andelen af kvinder er voksende med alderen, hvilket blandt andet afspejler, at kvinder lever gennemsnitligt længere end mænd.

Oversigtstabel 12.

Modtagere af hjemmehjælp på plejehjem og i plejeboliger fordelt på køn og alder. 2011

	Mænd	Kvinder	I alt
	antal		
I alt	13 445	29 752	43 197
Under 65 år	1 342	933	2 275
65-66 år	453	319	773
67-69 år	731	702	1 433
70-74 år	1 413	1 720	3 133
75-79 år	1 952	2 797	4 749
80-84 år	2 440	5 178	7 618
85-89 år	2 697	7 614	10 311
90 år +	2 417	10 489	12 906

43.200 modtagere i plejeboliger får i gennemsnit hjælp i 18,9 timer pr. uge

Antal modtagere og visiterede timer pr. uge for beboere på plejehjem og i plejeboliger er belyst i *oversigtstabel 13*. Tallene er fordelt på hjælpens art og på modtagernes alder. I alt får de 43.200 modtagere hjælp i 814.900 timer om ugen. Det er i gennemsnit 18,9 timer pr. uge. Af de 814.900 timer er 753.100 timer svarende til gennemsnitligt 17,4 timer pr. uge visiteret til personlig pleje og 61.800 timer svarende til 1,4 timer pr. uge er visiteret til praktisk hjælp.

Oversigtstabel 13.

Modtagere og visiterede timer pr. uge til beboere på plejehjem og i plejebolig. 2011

	Antal personer	Personlig pleje	Praktisk hjælp	I alt
	antal	visiterede timer pr. uge		
I alt	43 197	753 077	61 792	814 869
Under 65 år	2 275	46 127	3 982	50 109
65-66 år	773	15 878	1 234	17 112
67-69 år	1 433	27 116	2 275	29 391
70-74 år	3 133	55 869	4 577	60 446
75-79 år	4 749	83 912	6 306	90 218
80-84 år	7 618	131 030	10 721	141 751
85-89 år	10 311	173 720	14 652	188 372
90 år +	12 906	219 424	18 046	237 470

Plejekrævende beboere på plejehjem og i plejeboliger

Tallene viser – ikke særligt overraskende – dels at de mest plejekrævende hjemmehjælpsmodtagere bor enten i plejeboliger (opført eller indrettet efter ældreboliglovgivningen) eller på plejehjem og dels at der tildeles mest hjælp i form af personlig pleje til denne gruppe af hjemmehjælpsmodtagere.

De yngste får mest hjælp

Under omtalen af hjemmehjælp efter reglerne om frit valg blev det nævnt, at de yngste og de ældste får mest hjælp. Af *oversigtstabel 13* fremgår det, at det er de yngste modtagere, der får mest hjælp. Til modtagere under 65 år og til modtagere, der er 65-66 år, visiteres gennemsnitligt 22 timer pr. uge, mens der til modtagere over 70 år gennemsnitligt visiteres mellem 18,3 og 19,3 timer pr. uge. Til modtagere på 90 år og derover er den gennemsnitligt visiterede tid pr. uge fx 18,4. Grundene hertil kan være, at der blandt de yngre er nogle meget plejekrævende med baggrund i alvorlige fysiske handicap, idet kommunen ved visitationen vurderer, om det er mest hensigtsmæssigt, om personen bor i egen bolig (frit valg) eller i en plejebolig.

92 pct. af de visiterede timer er til personlig pleje

De visiterede timer til personlig pleje udgør 92 pct. af det samlede visiterede timetal for beboere på plejehjem og i plejeboliger, mens det for den gruppe af hjemmehjælpsmodtagere, der er omfattet af frit valg, udgør 80 pct., jf. *oversigtstabel 9*. Ser man på antal modtagere, er det kun 2 pct. af beboerne på plejehjem og i plejeboliger, der alene modtager praktisk hjælp, mens den tilsvarende andel af de hjemmehjælpsmodtagere, der er omfattet af frit valg, der alene modtager praktisk hjælp, er 49 pct.

Oplysninger om det samlede omfang af hjemmehjælp**1.405.000 timer pr. uge til 209.100 hjemmehjælpsmodtagere**

Opgørelsen af den samlede hjemmehjælp viser, at der er 209.100 hjemmehjælpsmodtagere, der tilsammen er visiteret til 1.405.000 timer om ugen, jf. *oversigtstabel 14*. Heraf er 1.225.300 timer til personlig pleje og 179.700 til praktisk hjælp.

Hjemmehjælpsmodtagere på 90 år og derover er visiteret til 24,8 pct. af det samlede timetal

Den samlede hjemmehjælp omfatter 165.900 modtagere, der er omfattet af frit valg, dvs. beboere i eget hjem herunder almene ældreboliger og 43.200 modtagere, der bor på plejehjem eller i plejeboliger, og som ifølge lovgivningen ikke er omfattet af ordningen med frit at kunne vælge leverandør. Blandt de konklusioner, man kan drage ud fra tallene, er, at 17,3 pct. af modtagerne er i alderen 90 år og derover og er visiteret til 24,8 pct. af det samlede timetal. 40 pct. af modtagerne er i 80'erne og deres visiterede timetal udgør 39 pct. Tilsammen betyder det, at modtagerne i alderen 80 år og derover udgør 57,4 pct. af samtlige modtagere og at disse er visiteret til 63,5 pct. af timerne.

Ud fra oplysningerne ses også, at beboerne på plejehjem og i plejeboliger udgør 20,7 pct. af det samlede antal hjemmehjælpsmodtagere og er visiteret til 58,0 pct. af det samlede antal timer.

Oversigtstabel 14.**Modtagere og visiterede timer pr. uge (både frit valg og ikke frit valg). 2011**

	Antal personer	Personlig pleje	Praktisk hjælp	I alt
	antal	visiterede timer pr. uge		
I alt	209 057	1 225 342	179 670	1 405 013
Under 65 år	27 251	125 773	22 858	148 631
65-66 år	5 120	28 955	4 374	33 329
67-69 år	8 927	48 849	7 422	56 271
70-74 år	18 507	96 634	14 682	111 316
75-79 år	29 161	141 780	21 400	163 180
80-84 år	40 867	211 050	32 691	243 741
85-89 år	43 131	262 028	38 124	300 152
90 år +	36 093	310 273	38 120	348 393

Kilde: Oversigtstabel 9 og 13.

92 pct. af de ældre over 90 får hjælp i form af hjemmehjælp

Oversigtstabel 15 viser andelen af befolkningen, der får hjemmehjælp, når man både medtager de personer, der er omfattet af frit valg og de, der ikke er det. Tabellen omfatter kun aldersgrupperne over 65 år. 36.100 hjemmehjælpsmodtagere er 90 år og derover. Det svarer til 92,3 pct. af hele aldersgruppen, der udgør 39.100. Blandt de 7,7 pct. af aldersgruppen, der ikke får hjælp, kan der være nogle, som på anden måde får hjælp af det offentlige. De kan fx få midlertidig hjemmehjælp i tilslutning til udskrivning fra et hospitalsophold, få hjælp til afløsning eller aflastning eller være bruger af et dagjem eller dagcenter. De oplysninger, der indsamles, giver ikke mulighed for at skønne over, hvor mange i aldersgruppen, der eventuelt får hjælp fra det offentlige på anden måde.

Oversigtstabel 15.

Andel af befolkningen der er tildelt hjemmehjælp (både frit valg og ikke frit valg) 65 år og derover. 2011

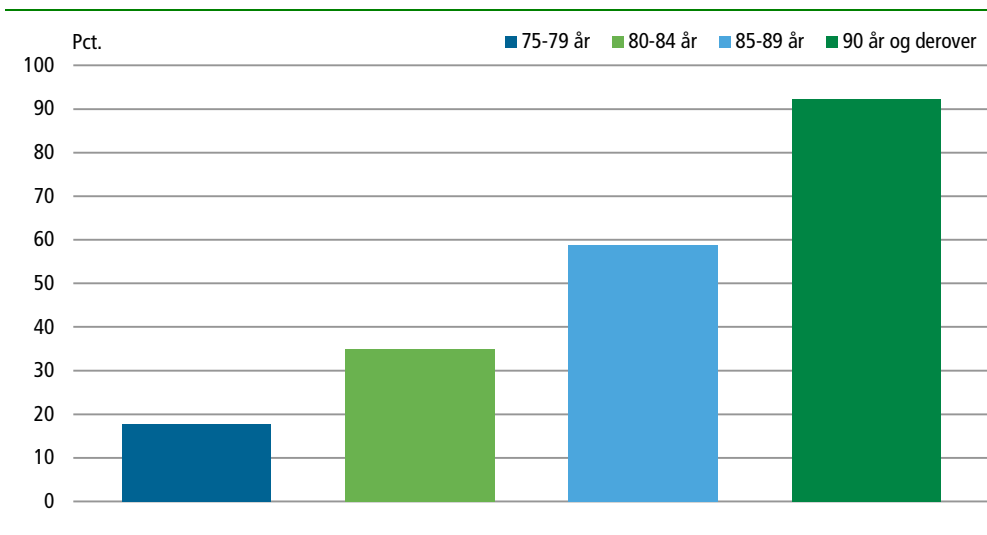
	65- 66 år	67- 69 år	70- 74 år	75- 79 år	80- 84 år	85- 89 år	90 år +
	pct.						
Befolkningen i pågældende alder	3,4	4,9	8,2	17,7	34,9	58,9	92,3

Stigende med alderen

Ud af i alt 73.200 personer i alderen 85-89 år er 43.100 visiteret til hjemmehjælp, hvilket svarer til 58,9 pct. Et næsten lige så stort antal personer i aldersgruppen 80-84 år, nemlig 40.900 er ligeledes visiteret til hjemmehjælp, men denne aldersgruppe udgør i alt 117.200 og relativt er der dermed tale om 35 pct. Endelig er der 29.200 modtagere i alderen 75-79 år og disse udgør 18 pct. af de 165.200 personer, der er i aldersgruppen. Udviklingen er illustreret i figur 7. De forbehold, der nævnes ovenfor om aldersgruppen 90 år og derover, gælder også for de øvrige aldersklasser.

Figur 7.

Andel af befolkningen der er tildelt hjemmehjælp (både frit valg og ikke frit valg) 75 år og derover. 2011

Servicetilbud

1.600 har ansat privat hjælper

Hjemmehjælpsmodtagere har mulighed for at vælge at ansætte en privat hjælper i stedet for at få hjemmehjælp fra kommunen eller en privat leverandør. I april 2011 havde 1.600 personer valgt at ansætte en privat hjælper, jf. oversigtstabel 16.

44.300 var visiteret til madservice

I april 2011 var 44.300 personer visiteret til madservice under fritvalg ordningen. Heraf fik 29.300 maden fra en kommunal leverandør og 15.000 fik den fra en privat leverandør. Der var i alt 96 private leverandører af madservice i 71 kommuner og der fandtes kommunal leverandør af madservice i 73 kommuner.

32.100 brugere af daghjem og dagcentre

Antallet af brugere af daghjem og dagcentre, der er målrettet demente, udgør 4.200, mens der er 14.000 brugere af daghjem og dagcentre, der er målrettet ikke demente. Antal brugere af dagcentre uden visitation udgør 13.900.

Oversigtstabel 16.

Indskrevne på daghjem, dagcentre og i servicetilbud for ældre mv. 2011

	Personer
Brugere af daghjem og dagcentre med visitation, § 84-86:	
Målrettet demente	4 232
Målrettet ikke demente	13 959
Brugere af dagcentre uden visitation, § 79	13 873
Valgt at ansætte privat hjælper, § 94	1 616
Kontant tilskud til varig hjemmehjælp, § 95 stk. 1	200
Tilskud til personlig pleje og praktisk hjælp til personer med nedsat funktionsevne og med behov for hjælp i mere end 20 timer ugentlig til hjælp, § 95 stk. 2	176
Tilskud til personlig pleje og praktisk hjælp til personer med nedsat funktionsevne og med behov for hjælp i mere end 20 timer ugentlig til hjælp, hvor kommunen har besluttet, at tilskuddet udbetales til en nærtstående person, § 95 stk. 3	284
Visiteret til madservice (kommunal leverandør)	29 347
Visiteret til madservice (privat leverandør)	14 955
Servicebevisordning § 94 b	31

Anm.: Det er ikke meningsfuldt at lægge tallene sammen, da den enkelte person kan være med i flere ordninger/aktiviteter.

Midlertidig hjemmehjælp

23.300 modtagere af midlertidig hjemmehjælp

Antal modtagere af midlertidig hjemmehjælp er opgjort i *oversigtstabel 17*. Det ses, at der i løbet af hele året 2010 var 23.300 personer, som modtog midlertidig hjemmehjælp. Hovedparten af modtagerne i 2010 var, i alderen 67 år eller derover og udgjorde 17.500 personer. I aldersgruppen 65-66 år var der 900 personer og i gruppen under 65 år var der 4.900. Tallene fordeler sig med 17.900 og 5.400 på henholdsvis én og flere perioder, hvilket betyder, at størstedelen, der fik midlertidig hjemmehjælp, fik hjælpen i én periode. Gennem de senere år har andelen af modtagere, der får midlertidig hjælp i to eller flere perioder i løbet af et år, været lidt stigende ligesom andelen af ældre modtagere i aldersgruppen 67 år og derover har været stigende fra 71 pct. i 2007 til 75 pct. i 2010.

Oversigtstabel 17.

Personer der i løbet af 2010 har modtaget midlertidig hjemmehjælp

	En periode	To eller flere perioder	I alt
	antal		
I alt	17 938	5 390	23 328
Under 65 år	3 808	1 081	4 889
65-66 år	734	165	899
67 år og derover	13 396	4 144	17 540

Anm.: Rødovre har trods flere henvendelser ikke afleveret tal for 2010.

3.400 fik hjælp til afløsning/aflastning

Udover de 23.300 personer, der modtog midlertidig hjemmehjælp, modtog 3.400 personer hjælp til afløsning eller aflastning. Oplysningerne viser store udsving fra år til år.

Forebyggende hjemmebesøg til ældre

114.400 forebyggende hjemmebesøg

Det samlede antal forebyggende hjemmebesøg, der er gennemført i løbet af 2011, er opgjort til 114.400. Det fremgår af *oversigtstabel 18*. Det ses, at 9.400 hjemmebesøg er gennemført hos 8.400 personer i alderen 90 år og derover, 22.900 besøg hos

20.800 i alderen 85-89-år og 36.200 besøg hos 33.700 i alderen 80-84-år. Endelig er 42.200 besøg givet til 40.100 personer i alderen 75-79 år.

Kvinder siger oftere ja end mænd til forebyggende hjemmebesøg

Tallene er tilgængelige med fordeling på køn, og det fremgår her, at andelen, der tager imod tilbuddet om et forebyggende hjemmebesøg er højere for kvinder end for mænd i alderen 75-79 år og 80-84 år, men lavere for kvinder end for mænd i alderen 85-89 år og 90 år og derover.

Lovændring

Fra 2008 til 2011 er antal gennemførte besøg faldet mere end antal modtagere af besøg. Dette hænger bl.a. sammen med, at kommunerne fra 1. juli 2010 er forpligtet til at tilbyde mindst ét besøg om året mod tidligere to som følge af en lovændring.

Oversigtstabel 18.

Forebyggende hjemmebesøg, gennemført i 2011

	Antal personer, som har modtaget ét eller flere hjemmebesøg	Gennemførte besøg
I alt	106 383	114 389
Under 75 år	3 417	3 728
75-79 år	40 069	42 181
80-84 år	33 704	36 205
85-89 år	20 834	22 890
90 år og derover	8 359	9 385

Anm.: 19 kommuner har ikke indberettet data for 2011. Tallet for hele landet er fremkommet ved opregning på baggrund af tal fra de 79 kommuner, der har indberettet, samt befolkningstal for de 19 kommuner, der mangler.

Plejevederlag og anden hjælp

Plejevederlag ydes overvejende til personer under 67 år

I løbet af 2010 blev der i alt ydet plejevederlag efter § 119 i lov om social service til 2.400 personer, hvoraf 53 pct. var under 67 år, jf. *oversigtstabel 19*. Opgørelsens fordeling på alder er baseret på alderen for den person, til hvis pasning, der er ydet plejevederlag, men da der kun kan ydes vederlag til personer, der mister arbejdsindkomst, fx ægtefæller eller børn, er det naturligt, at plejevederlag i forholdsvis stort omfang ydes til personer under 67 år. Af de 2.400 plejevederlag havde 900 en varighed på 9 uger og derover. Af et samlet antal plejeuger på 26.200 fordeler de 15.600 sig på personer i alderen under 67 år, og de resterende 10.600 på personer i alderen 67 år og derover.

Oversigtstabel 19.

Antal husstande der i løbet 2010 har modtaget plejevederlag til pasning af døende i hjemmet (fordelt på varighed og modtagerens alder) samt anden hjælp

	Plejevederlag								Anden hjælp I alt
	Under 2 uger		2-8 uger		9 uger og derover		I alt		
	personer	uger	personer	uger	personer	uger	personer	uger	
	personer	uger	personer	uger	personer	uger	personer	uger	
I alt	180	256	1 313	5 681	917	20 284	2 410	26 221	3 307
Under 67 år	81	116	622	2 876	573	12 648	1 276	15 640	1 398
67 år og derover	99	140	691	2 805	344	7 636	1 134	10 581	1 909

Anden hjælp ydes overvejende til personer over 67 år

I løbet af 2010 modtog 3.300 personer anden hjælp til pasning af døende i hjemmet efter § 122 i lov om social service. Disse fordeler sig anderledes end plejevederlagene, idet mere end halvdelen af anden hjælp (sygeplejeartikler o.l.) ydes til personer på 67 år og derover.

Oplysninger om indholdet i integrerede ordninger

Oversigtstabel 20. Integrerede ordninger mv. på ældreområdet. 2011

	Antal kommuner
Integrerede ordninger	57
Hjemmehjælp	51
Hjemmesygepleje	55
Plejehjem	22
Beskyttede boliger	14
Plejeboliger	41
Dagcentre med visitation	35
Omsorgsarbejde	25
Genoptræning	37
Vedligeholdelsestræning	34
Forebyggende hjemmebesøg	32
Socialpædagogisk bistand/social støtte og behandlingsmæssige tilbud	13
Praktiske hjælpeordninger	76
Vaskeriordning	32
Indkøbsordning	73
Kommunalt omsorgsarbejde	84
Telefonkæde e.l.	16
Besøgstjeneste	31
Gymnastik/svømning for pensionister	65
Beskæftigelsesterapi (hobbybetonet)	68
Studiekredse, undervisning, foredrag og klubarbejde	56

57 kommuner har integrerede ordninger

I *oversigtstabel 20* ses en oversigt over, hvad de integrerede ordninger i kommunerne omfatter samt udbredelsen af de forskellige former for omsorgsarbejde. Det ses, at der findes integrerede ordninger i 57 kommuner ud af 98. De integrerede ordninger har forskelligt indhold i de 57 kommuner. 76 kommuner har praktiske hjælpeordninger og 84 kommuner har en eller flere af de i tabellen nævnte former for omsorgsarbejde. Derudover har 81 kommuner oplyst, at der er fælles ledelse af hjemmehjælp og hjemmesygepleje.

Personale i pleje og omsorg for ældre og handicappede

108.300 fuldtidsbeskæftigede i marts 2011

Der var i marts 2011 108.300 fuldtidsbeskæftigede i pleje og omsorg for ældre og handicappede, jf. *oversigtstabel 21*. I tabellen er også gengivet tal for 2008 – 2010, idet tallene blev omberegnet i 2011 i forhold til tidligere udgivelser. Antallet af fuldtidsbeskæftigede beregnes ved, at summen af alle de ansattes ugentlige timetal deles med 37.

Oversigtstabel 21. Personale i pleje og omsorg for ældre og handicappede. 2008-2011

	2008	2009	2010	2011
Personale i pleje og omsorg for ældre og handicappede	106 390	108 947	111 195	108 297
Pleje og omsorg	94 473	95 044	97 683	94 503
Forebyggende indsats for ældre og handicappede	6 328	7 260	6 392	6 925
Hjælpebidler mv.	213	299	386	327
Genoptræning og vedligeholdelsestræning	2 176	2 744	2 935	3 042
Private leverandører af hjemmehjælp ¹	3 200	3 600	3 800	3 500

¹ Personale hos private leverandører af varig hjemmehjælp er beregnet ud fra oplysninger i Ældredokumentationen.

I *oversigtstabel 21* er medtaget de arbejdsområder, der omfatter pleje og omsorg mv. for ældre og handicappede. Det er ikke muligt at afgrænse de to områder fra hinanden. Udover hjemmehjælp, som gives både til ældre og handicappede, er personale i pleje- og ældreboliger i alle tilfælde med i denne tabel, selv om et antal boliger primært bebos af handicappede.

Begrebsmæssigt omfatter pleje og omsorg for ældre og handicappede hjemmehjælp, hjemmesygepleje, pleje- og ældreboliger, plejehjem, dagcentre og genoptræning samt forebyggende arbejde. Såvel kommunale som private ældreinstitutioner er med i opgørelsen.

Oversigtstabel 22.

Personale i pleje og omsorg for ældre og handicappede fordelt på personaleart. 2011

	Pleje og omsorg	Forebyggende indsats for ældre og handicappede	Hjælpe midler mv.	Genoptræning og vedligeholdelsestræning	Personale i alt
I alt	98 003	6 925	327	3 042	108 297
Ledelse	299	85	2	4	390
Sygeplejerske	7 801	275	7	69	8 152
Fysioterapeut	423	110	5	1 525	2 063
Ergoterapeut mv.	583	433	113	746	1 875
Pædagog, lærer mv.	1 293	2 742	1	12	4 048
Psykolog	18	5	0	3	25
Socialrådgiver mv.	90	99	2	3	193
Administration samt kontor- og sekretærarbejde	1 904	203	36	140	2 283
Ejendomsinspektør, pedel mv.	1 322	65	64	23	1 474
Social- og sundhedshjælper, pædagogmedhjælper mv.	57 379	1 398	63	153	58 993
Social- og sundhedsassistent	16 489	1 172	19	306	17 985
Rengøring mv.	3 453	194	4	47	3 698
Økonomaer, kokke og køkkenmedhjælpere	3 450	145	12	12	3 619
Ansatte hos private leverandører af hjemmehjælp ¹	3 500	-	-	-	3 500

¹ Personale hos private leverandører af varig hjemmehjælp er beregnet ud fra oplysninger i Ældredokumentationen.

3.500 er ansat hos private leverandører af hjemmehjælp

Det skønnes, at 3.500 er ansat hos private leverandører af hjemmehjælp i 2011. Tallet er beregnet ud fra oplysninger i ældredokumentationen om antal visiterede timer til personlig pleje og praktisk hjælp leveret af private leverandører. Det er forudsat, at der er samme forhold mellem den samlede arbejdstid og den tid, der reelt bruges hos hjemmehjælpsmodtagerne blandt private leverandører og kommunale leverandører, idet dette forholdstal (brugertidsprocenten) indgår i timeprisberegningen.

Som det ses i *oversigtstabel 22* er den største personalegruppe social- og sundhedshjælper, pædagogmedhjælper mv., der udgør 59.000. Derefter kommer social- og sundhedsassistenter, hvor der er 18.000. På grund af indførelsen af nye klassifikationer af personalegrupperne kan tallene for 2011 ikke sammenlignes med tal for 2010 og tidligere. Der er fx tvivl om afgrænsningen mellem social- og sundhedshjælper og social- og sundhedsassistenter.

Usikkerhed om beregning af personaletal

Uanset det forbedrede datagrundlag, som er brugt ved omberegningen for 2008-2011, er der fortsat usikkerhed om beregningen og om opgørelsen af personaleforbruget i den kommunale ældreomsorg, se også afsnittet nedenfor om opgørelsen af personale.

Baggrundsoplysninger

<i>Mere information</i>	www.dst.dk/stattabel/1176 . Der er også oplysninger på kommuneniveau som findes i www.statistikbanken.dk/05 .
<i>Seneste offentliggørelse</i>	<i>Den sociale ressourceopgørelse for ældreområdet april 2010</i> udkom 7. september 2011 i serien <i>Sociale forhold, sundhed og retsvæsen</i> 2011:8 (Statistiske Efterretninger).
<i>Næste offentliggørelse</i>	<i>Den sociale ressourceopgørelse for ældreområdet april 2012</i> udkommer i august 2013 i serien <i>Sociale forhold, sundhed og retsvæsen</i> (Statistiske Efterretninger).
<i>Henvendelse</i>	Steffen Hougaard, tlf. 39 17 31 09, sho@dst.dk

Kilder og metoder

<i>Læs mere i varedeklarationen</i>	For så vidt angår pleje- og ældreboliger og personale i ældreomsorgen mv. findes der på www.dst.dk/varedeklarationer/112291 en mere omfattende beskrivelse af kilder og metoder. Oplysningerne indgår i Danmarks Statistiks sociale ressourceopgørelse.
-------------------------------------	--

Statistikens område

Opgørelsen omfatter:

<i>Ældreomsorg mv.</i>	1. Integrerede ordninger på ældreområdet, omsorgsarbejde uden for institutioner og praktiske hjælpeordninger. 2. Plejehjem og beskyttede boliger, § 192 i lov om social service. 3. Plejeboliger, dvs. almene ældreboliger med tilknyttet personale og serviceareal, herunder understøttede plejeboliger, opført eller indrettet i henhold til § 5 i lov om almene boliger mv./ældreboligloven af 1987. 4. Almene ældreboliger uden tilknyttet personale og serviceareal, opført eller indrettet i henhold til § 5 i lov om almene boliger mv./ældreboligloven af 1987. 5. Andre boliger for ældre, som kommunen visiterer til. 6. Daghjem og dagcentre med visitation, § 84 og 86 og uden visitation § 79 i lov om social service. 7. Plejevederlag og anden hjælp til pasning af døende, § 119 og 122 i lov om social service. 8. Personale i ældreomsorg mv. samt 9. Hjemmehjælp, § 83 i lov om social service og forebyggende hjemmebesøg ifølge særskilt lovgivning (indsamles via national dokumentation på ældreområdet).
------------------------	--

Opgørelsen af pleje- og ældreboliger

<i>Fejlsøgning</i>	Enkelte kommuner har ikke kunnet give oplysninger om antallet af beboere. Danmarks Statistik har derfor - efter aftale - beregnet antal beboere ud fra antal boliger. Der er – ligesom tidligere år – rettet henvendelse til enkelte kommuner, hvor tallene ikke forekommer sandsynlige. Nogle kommuner har fastholdt de indberettede tal, mens andre har indsendt rettelser eller accepteret de foreslåede rettelser.
<i>Generel usikkerhed</i>	Det bemærkes, at der er en vis usikkerhed knyttet til de offentliggjorte tal.
<i>Udsving mellem kategorier</i>	Nogle kommuner indberetter betydelige udsving mellem boligkategorier fra år til år, bl.a. på grund af ombygning og ændringer af normeringer mv. Dertil kommer, at der i mange kommuner foregår ombygninger og dette kan betyde, at pleje- og ældreboliger midlertidigt ikke kan benyttes på tællingstidspunktet.

Forskel i opgørelsesprincip Antallet af boliger og antallet af beboere kan ikke uden videre sammenlignes for hver kommune, da de opgøres på forskellig måde. Antal boliger er de boliger, som kommunen råder over, mens antal beboere er de beboere, som kommunen betaler for i egen kommune eller i andre kommuner.

Opgørelsen af hjemmehjælp

- Ældredokumentation* Oplysningerne om hjemmehjælp indgår i Ældredokumentation og kommer fra kommunernes omsorgssystemer i form af månedlige dataleverancer til Danmarks Statistik. Læs mere på www.dst.dk/varedeklarationer/135500.
- Indikatorer på ældreområdet* Statistikken offentliggøres som led i udarbejdelse af en række nye indikatorer på ældreområdet. Baggrunden er en aftale indgået mellem regeringen og KL om udarbejdelse af en mere sammenhængende dokumentation for væsentlige kommunale serviceområder. Som det første område valgtes ældreområdet. Der er adgang til indikatorerne fra tema-siden www.dst.dk/aeldre.
- Nyt datagrundlag giver bedre kvalitet* Som følge af nyt datagrundlag for statistikken kan opgørelsen fra og med 2008 ikke sammenlignes med tal fra 2007. Statistikken har i en lang årrække været baseret på summariske skemaendberetninger fra de enkelte kommuner og datakvaliteten af disse har været svingende. Det nye datagrundlag har til formål at sikre en mere valid og sammenlignelig statistik, hvilket opnås ved at hente oplysningerne på personniveau direkte i kommunernes elektroniske omsorgsjournaler (EOJ). I samarbejde med bl.a. Socialministeriet og KL har Danmarks Statistik udviklet et nyt IT-system, der automatisk henter oplysningerne i EOJ-systemerne på en månedlig basis.
- Kommunefordelte tal for 92 kommuner* Statistikken for 2011 bygger på indberetninger fra de 92 kommuner, der har leveret data for mindst én måned. Da der er varierende dækning af månederne kommunerne imellem, er antallet af modtagere opgjort som et gennemsnit for de måneder, som den enkelte kommune har indsendt. Statistikbanken indeholder således detaljerede kommunefordelte opgørelser for de 92 kommuner. Tallet for hele landet er fremkommet ved opregning på baggrund af tal fra de 92 kommuner, samt befolkningstal for de seks kommuner, der mangler.
- Generel usikkerhed* I sammenligningen mellem kommunerne skal der tages hensyn til, at nogle kommuner har et forholdsvis stort antal yngre eller ældre plejekrævende modtagere. Dertil kommer, at modtagernes behov for hjælp ændrer sig løbende. Især i små kommuner kan enkelte meget plejekrævende personer påvirke tallene. Endvidere skal der tages hensyn til, at praksis ved registrering af ydelserne *personlig pleje* og *praktisk hjælp* kan variere fra kommune til kommune, variationer som det ikke pt. ikke er muligt at belyse.
- Opregning på grundlag af 40 kommuner* Grundlaget for opgørelsen af hjemmehjælp til beboere på plejehjem og i plejeboliger er månedlige digitale indberetninger fra kommunerne og antallet er udregnet som et månedligt gennemsnit. For 2011 er statistikken mangelfuld, da der kun er dækning for 40 kommuner. Opregning til tal for hele landet er udført som angivet i tekstafsnittet.

Opgørelsen af personale

- Databrud* På grund af indførelsen af nye klassifikationer for personalegrupperne kan tallene for 2011 ikke uden videre sammenlignes med tal for 2010 og tidligere. Der er fx tvivl om afgrænsningen mellem social- og sundhedshjælpere samt social- og sundhedsassistenter. Der sker hvert år ændringer i bogføringspraksis. Ændringerne i de senere år vurderes at være mindre omfattende end tidligere.
- Generel usikkerhed* Det bemærkes, at der er en betydelig usikkerhed knyttet til de offentliggjorte tal om personale i ældreomsorgen.

<i>Afgrænset på kontonumre</i>	Omsorg og pleje for ældre og handicappede omfatter hjemmehjælp, hjemmesygepleje, ældreboliger, plejehjem, dagcentre og genoptræning samt ansatte på private institutioner for ældre. Antallet af medarbejdere bliver primært opgjørt på baggrund af oplysninger fra indberetningerne til den kommunale lønstatistik. Ældreomsorg mv. er afgrænset ved hjælp af konteringen ifølge Indenrigsministeriets kontoplan. Afgrænsningen på kommunale kontonumre indebærer en vis usikkerhed.
<i>Nogle ansatte er skønsmæssigt indplaceret på arbejdsfunktioner</i>	Afgrænsningen på arbejdsfunktioner sker ud fra oplysninger om de enkelte ansættelsesforhold. Et mindre antal ansatte fremstår uden arbejdsfunktion og er da skønsmæssigt indplaceret. Nogle medarbejdere har både ledende og udførende arbejdsopgaver, og det er ikke muligt ud fra opgørelsen at belyse præcist, hvor stor en del af medarbejderne, der udfører administrative opgaver. Personale med myndighedsopgaver og visitation indgår ikke i statistikken, da de ikke er ansat i selve ældreomsorgen.
	Personalet er som hidtil opgjørt i antal fuldtidsbeskæftigede. Der er i opgørelsen medregnet alt ansat (dvs. lønnet) personale, uanset midlertidigt fravær på opgørelsestidspunktet. Som midlertidigt fravær regnes sygdom, barselsorlov og kursus. Vikarer i ledige stillinger, øvrige vikarer og elever er ligeledes medregnet, mens personer i jobtræning i den sociale sektor ikke er med. Vikarer, der rekvireres via private bureauer, er ikke med i opgørelsen.
<i>Arbejdsfunktioner</i>	Personalet er omregnet til fuldtidsbeskæftigede ud fra oplysninger om den ugentlige arbejdstid. Derudover er personalet fordelt på DISCO-koder. DISCO-08 er den officielle danske version af den internationale fagklassifikation over arbejdsfunktioner og således et redskab til at organisere jobs eller stillinger inden for en organisation, en branche eller et område, i nogle klart definerede grupper, i forhold til de opgaver der udføres i jobbet eller stillingen. Anvendelsen af DISCO gør det muligt at sammenligne personer med samme arbejdsfunktion - uanset medarbejderens formelle titel og uddannelse. DISCO-08 er afløseren for både DISCOLØN og DISCO-88. DISCO-08 er en sekscifret udgave af den internationale fagklassifikation, ISCO-08 (International Standard Classification of Occupations). Klassifikationen kan ses på www.dst.dk

SOCIALE FORHOLD, SUNDHED OG RETSVÆSEN 2012:7

Statistiske Efterretninger

ISSN, 1601-0973

www.dst.dk/efterretningerSalg: www.dst.dk/boghandel eller Tlf.: 43 22 73 00

Abonnement for 2012: 785 kr. som pdf.

Løssalg: 65 kr. + ekspeditionsgebyr

© Danmarks Statistik, Sejrøgade 11, 2100 København Ø

Signaturforklaring:

- Nul

0 Mindre end 0,5 af den anvendte enhed

0,0 Mindre end 0,05 af den anvendte enhed

• Tal kan efter sagens natur ikke forekomme

.. For usikker til at kunne angives eller diskretionshensyn

... Oplysning foreligger ikke

* Foreløbige eller anslåede tal

— | Vandret eller lodret streg markerer databrud i en tidsserie.

Oplysningerne fra før og efter databruddet er ikke fuldt sammenlignelige.

Som følge af afrundinger kan summen af tallene i tabellerne afvige fra totalen.